

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30.-- Din, za naročnike v inozemstvu 40.-- Din letno. Posamezna številka po 1.-- Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 para za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne šte 25 Din.

Telefon uredništva št. 312.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštnine.

Ferijalni Savez in učiteljstvo.

(Poroča Anton Šemè.)*

Ljubljansko Učiteljsko društvo je sklenilo že preteklo šolsko leto pristopiti k F. S., oziroma ustanoviti Učiteljsko podružnico F. S. V ta namen je stopilo v stik s pokrajinskim poverjenikom F. S. za Slovenijo in tega tudi poverilo kot svojega zastopnika na kongresu F. S., ki se je vršil v Zagrebu dne 12. 7. 1922, in ki je razpravljal tudi o učiteljskem pristopu, ter spremenil tozadevna svoja pravila.

Pozneje bi se moralo o stvari sklepati še na blejskem zborovanju UJU poverjeništva Ljubljana in so me vsled tega povabili tja kot tozadnega poročevalca. Ker pa vsled preobilice drugega gradiva nisem prišel s svojim referatom na vrsto, hočem v kratkih potezah orisati v »Učiteljskem Tovarišu« uстрои te organizacije in dosedanji uspeh F. S. zlasti med dijaštvom, s tem pa tudi zainteresirati učiteljstvo za to ustanovo.

F. S. ima svoje središče v Beogradu. Je kulturna in izvenpolitična ustanova, ki stoji na principu narodnega jedinstva. Kot smoter svojemu stremljenju si je naredilo:

1. Agitacijo med srednjo in visokošolsko mladino kot tudi med učiteljstvom, da vsak pojediniec prepotuje in spozna celo našo kraljevino.

2. Pristopanje k sorodnim organizacijam drugih narodov, da se omogoči na ta način članom F. S. prepotovati in spoznati tudi dežele in narode izven naše domovine.

3. Pridobivanje raznih sredstev, kot so brezplačna prenočišča, cenejša ali brezplačna hrana, popust na železnicah, parobrodih in v planinskih kočah, s katerimi se omogoči članom F. S. in članom sorodnih organizacij drugih narodov potovanje v počitnicah po naši domovini in izven te.

4. Protekcija potujočih članov za brezplačen pristop v muzeje, rudnike, podzemskie jame, soteske itd.

5. Čuvanje in pospeševanje zdravstvenih razmer med člani F. S.

6. Pridobivanje prijateljev omladine in prirode v Mesna Udruženja F. S. (po-

* Glej članek »Učiteljstvo in Ferijalni Savez« v 15. št. Uč. tov. z dne 13. aprila 1922. — Uredništvo.

kroviteljski odbori v mestih), ki imajo nalogo propagirati in podpirati s svojim ugledom in razpoložljivimi sredstvi promet tujece.

7. Napeljevanje posameznikov k štedenju, da si tako omogočijo med počitnicami potovati, oziroma v slučaju obolosti se lečiti v kakem kopališču F. S. Kot sredstva v dosegu navedenih ciljev svojega delovanja si je izbral F. S. v svoj program:

1. Predavanja, izdajanje knjig in brošur, geografskih zemljevidov, pokrajinskih slik in pozneje tudi po možnosti izdajanje svojega lastnega lista. (Doselej ima svoje stalne predale v listu »Naša Otažbina«.)

2. Dogovori s sličnimi organizacijami v inozemstvu.

3. Prenosišča dobrotvora F. S., svratišča in kolonije F. S. brezplačna in cenejša prehrana pri dobrotvorih F. S., ¼ vožnja po železnicah in parobrodih v času počitnic.

4. Obiskovanje kulturnih ustanov, industrijskih podjetij in prirodnih znamenitosti.

5. Potovanje, propaganda abstinence in vzdržnosti alkohola, nikotina, prostitucije itd., ter paralelno s to propagando organiziranje in ustanavljanje svojih sanatorijev.

6. Organizovanje Mesnih Udruženj F. S.

7. Ustanavljanje hranilnic F. S.

Za kritje teh navedenih sredstev si išče F. S. dohodek iz članarine, čistih dohodkov od razprodaje svoje družstvene imovine in njenih dohodkov, javnih prireditelj, legatov, državne subvencije in raznih drugih zakonito dovoljenih dohodkov.

Članarina za tekoče leto je 10 Din, ki pa se pozneje pristopaiočim sorazmerno zvišuje.

Člani F. S. se dele v 5 delov, t. j. v obične člane, potujoče člane, dobrotvore, utemeljače ali ustanovnike in častne člane.

Obični član je oni ki plača vpisnino za 1 leto. Tak član pa še nima pravice potovati. Potujoči član postane še le, če kupi »Popis« ali »Almanah«, in ki je prijavil F. S. enega dobrotvora, ali če je kdo

po njegovem posredovanju plačal F. S. 25 Din. Če pa tem zahtevam obični član ni mogel zadostiti, spregleda mu vse te zahteve lahko F. S. na njegovo prošnjo.

Ustanovnik lahko postane oni, ki plača F. S. 100 Din letno ali pa daruje oziroma da na razpolago temu kako premično ali nepremično premoženje.

Potujoči člani imajo, kot sem že omenil, na železnicah in parobrodih četrtinjsko vožnjo v skupinah po 5 oseb o Veliki noči, Božiču in v velikih počitnicah, skušalo pa se bo takoj tudi dobiti dovoljenje, da bo potoval vsak član tudi lahko posamezno in to je ena prvih bodočih nalog F. S.

F. S. ima kljub svoji mladosti beležiti že lepe uspehe. Ima že precej svojih kolonij kot so: Vrelo Prače nad Sarajevom, Kocbekovo kočjo v Kamniških planinah, jednako kočjo za dame na Fruški gori, Na Bledu ima F. S. na razpolago od g. Kende prostor v Zaki in del obali, kjer bo gradil svoje kopališče in je že tozadevni načrt gotov. V Bohinju ima na razpolago od SI. plan. društva poleg Zlatoroga udobno kočjo. V Topolščici na Štajerskem ima že svoj prostor, kjer namerava zgraditi svojo kolonijo v najkrajšem času. Jednako bo gradil tudi v Avali nad Beogradom. V Topoli je dobil na razpolago od občine stari konak Karadjordjevičev za dobo 30 let. Na Bledu je imel F. S. to leto Rikljev lope z 20 posteljami itd.

Iz vsega tega se vidi, da ima F. S. resen namen organizirati ugodno in ceno potovanje med dijaštvom kot tudi učiteljstvom, kar je zlasti v teh dragih časih izredne važnosti. Važno pa je to zlasti še za učiteljstvo iz drugih vidikov. Narodno učiteljstvo mora zlasti sedaj spoznati svojo novo širšo domovino tako v geografičnem kulturnem in historičnem oziru, če hoče uspešno poučevati in vzgojevati svojo mladino v krepke in značajne državljanke. Ne pretiravam, ako trdim, da 95% našega učiteljstva ne pozna svoje celotne domovine, a to vsled tega, ker ni imelo priložnosti ali pa ne gmotnih sredstev da bi prepotovalo zlasti Srbijo in Hrvaško. Vsled tega učiteljstvo ne more v šoli uspešno in dovolj živo poučevati, a ob enem tudi ne more z zadostnim uspehom gojiti pri mladini čuta ljubezni do prostane in lepe naše domovine. **Zaradi tega je že iz teh razlogov nujno potrebno,**

da se ustanovi v vsakem okraju poleg okr. uč. društva tudi učiteljsko društvo F. S., ki bo učlanjeno v osrednjem F. S. in katerega član naj bi bil vsak po navedku željan učitelj-ica. Učiteljska društva so osnovana po vseh krajih Slovenije in njih člani žive tudi v najoddaljenih krajih lahko bi se torej osnovala podružnice F. S. v vseh okrajih Slovenije, kar bi nudilo izredne ugodnosti srbskim in hrvaškim članom, ki bi hoteli temeljito proučiti slovenski del naše domovine tudi po deželi, in obratno.

Zlasti za učiteljstvo bi bilo to tem lažje, ker ima o počitnicah vedno v šol. poslopiju kako sobo na razpolago ki bi služila za eventuelno prenočišče, prav tako pa bi se tudi lahko dogovoril z domačim gostilničarjem za cenejšo prehranitev v slučaju potrebe.

Na ta način bi se gojil tudi medsebojni stik državljanov in s tem tudi medsebojno spoznavanje in zaupanje, kar je glavni pogoji k srčni konsolidaciji države, katero si želimo zlasti mi učitelji.

Vsled tega naj gospodarski odsek U. J. U. P. Lj. takoj skliče svojo sejo, kateremu se je tudi stvar poverila in naj zaopne takoj z organizacijo takih Uč. društev F. S., da bo deležno učiteljstvo vseh dobrot F. S. že prihodnje počitnice in da si do tedaj tudi izvojuje četrtinjsko potovanje za posamezne člane.

Nabava živil za državne uradnike — učitelje.

Izšel je tozadeven odlok, ki se glasi sledeče: Gospodu ministru za socialno politiko se je glasom razpisa predsedstva pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 19. okt. 1922. št. 9897, posrečilo pridobiti večjo množino živil (moke, masti, sladkorja), ki naj se po znižanih cenah razdeli med drž. nameščence v Sloveniji.

Akcija naj se načelno razteza na vse kraje, kjer so nastanjeni državni organi, razume se pa, da se bo moralo razpošiljanje iz tehniških razlogov omejiti na nekatera večja centra, ki se še določijo, ker bi sicer prevozni in manipulacijski stroški preveč narasli in ogrozili praktični uspeh. Uslužbenci, ki so bili oddaljeni od onih center, bodo morali torej prevdariti, ali se jim bo udeležba sploh še izplačala. Ob pametni in racionalni organizaciji, ki

LISTEK. Koncert „Zbora moravskih učiteljc“.

I.
Z oné strany vody
v lese ve bučině
zpívá pastýřečka
jako křepelíčka.

Hvala Vam tovarišice, da ste nas posetile, in hvala Vam za krasen večer. Poklonile ste nam svoje pesmi — najlepši dar, ki ste nam ga mogle prinesiti — saj so vzkile v srcih naših bratov in cvetele na zemlji najbolj slovanskega naroda. Zvene le so mi v duši kakor pozdrav — kakor ljub, ljub pozdrav z one strani vode. Čutil sem, da so tudi naše in ponosen sem bil na svoje slovanstvo in na svoj stan... Da, da... Vaš kralj Matjaž je vstal...

II.

Sivolas mož je prof. Vach, pri tem pa mladenci-umetnik. Tako oblikuje pesmi le muzik, ki živi za umetnost in ki živi z njo. Naj bo pesem klasična ali moderna, vsako pojmuje z istim raz-

umevanjem in vsako poda temperamentno, plastično in vzorno. Doneči glasovi in jasna izgovarjava pričata, da pozna dobro tudi tehniko glasu, kar naši zbori še premalo upoštevajo. Kaj pomaga temperamentno zapeta pesem, ako glasovno ni na višku? Ako cvilijo soprani in hreščijo basi? Mnogo je storil v tem oziru pri nas ravnatelj Hubad, a koliko dirigentov mu je sledilo?

III.

Zbor je lahko ponosen na svojega voditelja, a tudi prof. Vach sme biti zadovoljen s svojimi pevskami. Glasovi so mehki, polni in pri tem gibčni, kakor da pojo same solistinje. Tako n. pr. tudi discipliniran zbor godal ne bi mogel lepše izvesti težkega orkestralnega efekta ip. Izgovorjava in povdarek sta bila vzorna, tako tudi intonacija, ki nima kmalu para. Male nesigurnosti v srednji kitici »Fialy« in v pesmi »V dobrým smo se sešli« sploh ne prihajajo pri celoti v poštev. Mnogo tehničnega znanja sta pokazali tudi solistinja El. Janečková in pianistka L. Tučková. Prva je premagala s svojim zvonkim glasom vse ovire, ki se nahajajo v dramatičnih Janáčkovih skladbah, druga pa še večje v klavirskih partij

Dvořákových, Janáčkovih in Sukovih pesmi. Želel pa sem si mestoma tišje spremljave, ker je klavir večkrat pokrtil solistinjo in zbor.

IV.

Program je bil pešter in vzorno sestavljen. Stopnjeval se je od klasika Smetane do Suka, kjer je dosegel svoj višek in končal s slovaškimi narodnimi pesmimi. Tovarišice so ta brezbroj napevov, motivov, fraz in besed pele na pamet, kar treba še posebej podčrtati. Te navadice nimamo še pri nas, s časom pa bodo mogoče tudi slovenski pevci itd. Ako hočemo to doseči, je treba namreč mnogo dobre volje, rednega obiskovanja vaj, ljubezni do petja in drugih sličnih lepih lastnosti. Ne bom se bavil s posameznimi točkami, ker je treba glasbo občutiti in ker se je ne da vpisati. Kakor ne razumem starih muzikov, ki se rogajo modernim, tako tudi ne razumem modernih, ki zaničujejo stare.

Kakor plava nad Smetanovimi zbori duh velikana, tako kaže Foerster svoje mojsterstvo v obdelavi zborov. Kakor žubori iz Dvořáka muzika, tako žubore iz Janáčka moderne harmonije iz Suka pestri ritmi itd. Kdo more trditi, kaj je bilo najbolje? Ado Gg.

V.

Ljubljansko poverjeništvo UJU je poklonilo zboru tovarišice lavorov venec z narodnimi trakovi. »Društvo slovenskih učiteljc« jim je priredilo čajanko. V nedeljo dopoldne so si češke tovarišice ogledale Učiteljsko tiskarno in urade naše organizacije. Iz Ljubljane je odšel zbor na jug, kjer priredi koncert v Zagrebu in Beogradu. Žal le, da koncertna dvorana ni bila tako polna, kakor je zbor to zaslužil.

Vam pa, ki ste bili pri koncertu, gotovo ni bilo žal, ker vemo, da ste odhajali s polnimi srci.

FR. SUHER :

O pomenu risanja.

Še enkrat o tem predmetu in sicer zadnjokrat! Vsaj baje ne izda mnogo — in — oprostite, ki se Vas ne tiče:

Čim bolj resnica se naglaša, tem bolj se glupost nanjo znaša!

A resnica je resnica in ostane resnica. Povem jo v naslednjem spisu tem lažje, ker mi nihče ne more očitati osebnih interesov. Kajti spis, ki ga priobčujem je bil objavljen pred mnogimi

se mora seveda prepustiti lokalni inicijativi pa utegnejo po veliki večini vendar tudi tisti s koristjo participirati.

Za enkrat je predvsem potrebno, da se dobi točen pregled o številu udeležencev. V to svrhu pozivljamo naslov, da mi z obratno pošto pošlje izkaz po sledečem vzorcu:

1. Ime in značaj uslužbenca. — Število v skupnem gospodinjstvu živečih rodbinskih članov: 2. žena, 3. otroci, 4. in drugi sorodniki. — 5. Število poslov. — 6. Opomba.

V rubriki 6. naj se navedejo imena in po stopnji sorodniki izkazani v koloni 4. Samci (vdovci) ki ne vodijo lastnega gospodinjstva so od udeležbe izključeni.

Izkaz podpisuje predstojnik in jamči pod osebno disciplinarno odgovornostjo za istinitost navedb.

Prinašamo ta odlok, da šolska vodstva osnovnih, meščanskih i. dr. šol ukrene vse potrebno glede podatkov, ker se je odlok že itak sam po sebi zakasnil, kar moramo na tem mestu odločno — v imenu vsega prizadetega učiteljstva — grajati.

Zaradi razdelitve bi priporočali okrajnim učiteljskim društvom, da bi ista skušala razdelitev združiti z društvenim zborovanjem in na ta način prihraniti članom tudi enkratne stroške hkrati naj pa ista tudi vzamejo akcijo v svoje roke in jo najprikladnejše organizirajo.

Načelno stališče.

(Konec.)

In danes? Danes vam govore: »Ne, glej me, ampak poslušaj me!«

Kristus nas uči, da smo vsi ljudje bratje, otroci nebeškega očeta, klerikalec vam trdi, da mu je ljubši nemški protestant, kakor liberalni Slovenc. To smo čutili tudi mi učitelji.

Kristusu so bili bratje vsi verniki in neverse dolžnosti, samo, da ste v naši stranki združeni ljubili narod in mu služili tisti, katerih nazori o Bogu, človeku, katerih verska načela si nasprotujejo ali celo izključujejo. Nemogoče je, da bi verni katoličani sveto služili sveti domovini.

»Če tudi niste z nami, da le niste proti nam, — ne zahtevamo da na zunaj spolnujete verske dolžnosti, smo, da ste v naši stranki smo čuli iz ust katoliškega duhovnika na političnem shodu v Trstu.

Kam je ljudstvo pritiralo napačno izvajanje Kristusovih nauk protislovja v govoru in dejanjih?

»Brač mi mio, koje vere bio«, smo si začrtali v 1. § šol. načrta. Gojiti hočemo versko strpljivost, ker se zavedamo, da vera ni os, okoli katere se sučejo narodne potrebe, kakor pravi dr. Bučar za časa razvitka boja med narodnostjo in cerkvijo. Če bi samo katoličani zamogli biti srečni, kaj naj bi torej drugoverci, blagoslovljeni v gospodarskem in narodnem oziru.

Cerkev naj se drži gesla evangelija, ki prepoveduje vsako nasilno in nečiste nagibe vporablajoče poseganje v verski razvoj človeštva.

Država naj ureja naše medsebojno življenje, skrbi naj za dobrobit celokupnega državljanstva, ogibajoč se verskih sporov.

Šola vzgajaj mladino na podlagi moralnega pouka — naslanjaje se na verske predpise in državnopravne zakone.

Verskih zadev niso opravičeni razsojati katetete, pač pa cerkvena oblast na eni in ministrstvo za vere na drugi strani. Ostala ministrstva so odgovorna vsemu jugoslovenskemu narodu in njegovim zastopnikom, nikakor pa ne internacionalnim, ne nacionalnim cerkvam.

Četrta resolucija govori o Sokolu, — kako — to si lahko mislite. Vstanovitev Sokola sega v one čase, ko se je začel slovenski narod zavdati svoji pravic. V razburkanem valovju av-

strijskih nemirov je slov. narod plaval kakor ladja brez krmila, zaostal v kulturi in gospodarstvu, dok niso pričeli rodoljubi ustanavljati kulturnih društev zlasti čitalnic. Sokol je postal prava narodna vojska v borbah z Nemci in Nemškutariji. V oni dobi pa so se začeli križati tudi različni nazori o cerkveno-političnih vprašanjih, kar je povzročilo, da se je slovensko ljudstvo razpolovilo. Na eni strani svobodni-selna inteligenca z mlajšo duhovščino, na drugi strani konzervativna duhovščina z nerazsodnim kmetom.

Lévkstik piše 1869. l. »V glavnih stvareh, v ljubezni do naroda in domovine, v poštenosti, v resnicoljubju, v boju zoper svoje nasprotnike smo in moremo biti vsi složni, a v drugih rečeh smo in hočemo biti svobodni!«

Glavna izjava je rodila glasen odgovor. Začela so se ustanavljati katoliško politična društva, ki so imela namen varovati in pospeševati katoliško konzervativno koristi v cerkvenih, državnih in občinskih zadevah. (Dr. Lončar). Zamanj je duhovnik Božidar Raiš trdil v Sl. Narodu, da je treba Slovincem le gospodarske povzdige in da same nebeške resnice nikogar ne rede. Pota so se cepila bolj in bolj in poleg narodnih bojev se je započel Mahničev rimski katolicizem, ki je proglasil, da je »katoličan« naše ime, »Slovenec« pa samo priimek. Mahnič je mahal na levo in desno po vsem, kar je bilo narodno in ne samo internacionalno rimsko.

Čitalnice so mu bile brezverske, ker so molčale o veri in družile člane le v ljubezni do domovine.

O jeziku se je izražal, da je posoda, ki z njimi zajemamo čisto studenčico, pa tudi smrdljivo lužnico.

Narodnost, ki se ne pokorava veri, prehaja v brezverstvo.

O sokolstvu piše, da ga proslavljajo, kakor da bi bilo naše zveličanje v rdečih srajcah. Prosim vas, to so one srajce, ki jih je katoliška ideja nekatoliško ponaredila za svojega Orla in proste duhove v njih okrilju zaslužila brezdomovski internacionalizem.

Mahničevi, rimsko katoliški nazori so prehajali iz roda v rod, njegova lujskanja so padla na rodovita tla in evo vam sadu v škofovski okrožnici in katehetskih resolucijah.

Vsesokolski zlet v Ljubljani je bil glasen odgovor obema. Braniti sokolstvo kot tako se mi zdi neprimerno. Kar se pa tiče sokolske vzgoje naj navedem tudi jaz en sam slučaj, ki kaže, da duhovna gospoda prehaja v protiversko delovanje.

Letošnji majnik je šla moja žena z mojim tšletnim sinom k spovedi v jezuitski cerkvi v Ljubljani. Prvi pride na vrsto sin. Častiti duhovni oče popusti vse grehe — če jih sploh ima — in ga prične nagovarjati, naj opusti brezverskega Sokola in pristopi k Orlu. Ker ni uspel, mu je podelil odvzeto. — Takoj za njim pride na vrsto žena. Gospod spovednik jo takoj povpraša: »Gospa, ali je to vaš sin? Ah, kako je nepokvarjen, skrbite, da ga ohranite takega! Prosim Vas, otroka sem vzgojil jaz kot Sokol za Sokola. Več let že telovadi pri Sokolu in edina mu gre zahvala, da ga je ravno Sokol ohranil takega, kakršnega hvali rimskokatoliški jezuit. Glede nadaljnega verskega zadržanja pa je na meni, da ukrenem potrebno.

Sokol je naša narodna vojska, last edinstvene države, osnovana na verski strpljivosti in nima nobena cerkvena oblast pravice, da omejuje njegovo plodonosno delovanje. Mi kot starši pa odrekamo duhovščini pravico, da bi tiščali naše otroke iz cerkve, ki jo niso osnovali oni in ki je danes vse kaj drugega kakor je bila v njenem početku.

Peta točka zahteva, da se odpravi državno nadzorstvo nad Marijinimi kongregacijami in navaja, da sokolski naraščaj ne spada v področje ravnateljškega naraščaja.

Resolucija zamolči Orla. Čemu? Kdo ga nadzoruje? Glede delovanja raznih klerikalnih društev med šolsko mladino zastopamo mnenje, da život ne more drugače delovati kakor mu ukaže glava. O roditeljih in njih političnem prepričanju sem govoril že preje. Dokler veje v

stranki SLS protidržavni duh, je treba paziti, da se ne okužuje mladinski naraščaj in ne vzgaja otrok v protislovje s sokolskim poukom.

Isto bi trdili glede 6. resolucije, ki zahteva svobodo v snovanju privatnih šol.

Zadnji odstavek omenjenih resolucij dodaja še dve točki, katerih prva zahteva obligatnost verouka tudi za otroke nekonzervativnih staršev, druga pa prisilno izpolnjevanje cerkvenih dolžnosti.

Živimo v svobodni državi kot svobodni državljanji in se nikakor ne moremo ogrevati za kakršnokoli nasilje.

Koliko pa naj pridobi otrok, ki mu je bila dvoletna vzgoja v nežnih letih v protislovju? Kakšno naj bo zaupanje do staršev, a v drugi govore nasprotno moralo od one, ki mu je v šoli razklada veroučitelj? V majhnem narodu mora biti vsak posameznik velik značaj, dvoletna vzgoja pa zamore vzgojiti le nemoralne hinavce, dvorezne nože, dobičkaželjno in breznačajno maso.

Tudi 2. zahteva prehaja v nasilje, ki ne more roditi pravih značajev. Gospodje veroučitelji naj bi s svojim zgledom, brezmadežnim življenjem in vplivno besedo sejali v srca mladine ljubezen do pravih evangeljskih nauk, verskih obredov in prepričan sem, da bodo v mladini več pridobili kakor s prisilnimi odredbami, pobiranjem spovednih listkov, čitanje imen pri šolskih mašah i. dr. Učiteljstvo samo pa si itak želi, da so mu nedelje in prazniki na svobodno razpolago. — Nisem vam govoril iz sovraštva do duhovščine, ne iz protiverskega prepričanja, pač pa iz gole ljubezni do svojega troimenega naroda, njegovega najmlajšega naraščaja, in v srčni želji, da bi se v naši ljubi svobodni domovini razširila kultura do tolikšne stopnje, da bi se zamogli vzporedno razvijati z najkulturnejšimi narodi.

Končam s Stritarjem:

»Temo sovražim — kamen pobirajte!

Za mir gorim in spravo med narodi;

Slovenec liberalen sem, — — — metajte!«

Vestnik meščanskih šol.

—c Na podlagi odloka viš. šol. sveta z dne 28. sept. t. l. ki zahteva, da mora imeti vsak učitelj po 25 tedenskih ur, brez ozira na to iz katerega predmeta je izprašan, je strokovni pouk na ljubljanskih mešč. šolah sledeč: Slovenščina in nemščina poučujeta učiteljici matematike in fizike, učiteljica III. skupine poučuje prirodopis in nemščino učitelj slovensščine geometrijo in geom. risanje, učiteljica ročnih del nemščino, učiteljica petja zemljepis in zgodovino, učitelj telovadbe prostoročno in geom. risanje in matematiko. — Ali se g. viš. šol. nadzornik dr. Poljanc še kaj čudi, zakaj se k jesenskim izpitom za mešč. šole ni prijavil nobeden kandidat?

—c Predpisi za usposoblenosti izpit za meščanske šole. U Ministarstvu Prosvete izrađeni su programi i odredena je komisija za ispite, koje će polagati oni kandidati i kandidatkinje, koji žele da steknu osposobljenje za nastavnike gradanskih škola. Ispiti ovi otpočeće 12. januara 1923. Dokumentovane molbe radi ovog ispita treba kandidati da podnesu najdalje do 15. decembra 1922. Ministarstvu Prosvete. Ispitivači na ovom ispitu biće profesori Univerziteta i Više Pedagoške Škole, među kojima su većinom oni, koji su na tečaju od 1919 do 1921. u Novome Sadu kandidatima predavali pojedine predmete. Grupe iz kojih će se moći ispiti polagati ovo su: Prva grupa: Narodni jezik sa književnošću. Nacionalna istorija i geografija. Osnovi opšte istorije i geografije. — Druga grupa: Matematika (aritmetika algebra, geometrija, geometrijsko crtanje, deskriptivna geometrija). Fizika i kemija sa osnovima mineralogije.

— Treća grupa: Jestastvenica (Biologija). Mineralogija fizika i hemija. Geografija. — Četvrta grupa: Tuđ jezik. Narodni jezik sa književnošću. Osnovi nacionalne istorije i nacionalne geografije. Kandidati iz svih ovih četiri grupa polagaće i Opći ispit iz sledećih predmeta: Narodni jezik sa osnovima književnosti i glavnim momentima nacionalne istorije i geografije domovine. Tuđ jezik u obimu maturantskog znan'a. Pedagoška grupa predmeta. Osnovi školske administracije. Ispit će se sastojati iz pismenog, usmenog dela i praktičnog predavanja. Programi iz pojedinih predmeta izrađeni su na mašini, i svaki kandidat, koji se radi toga obrati Ministarstvu, dobiće program iz predmeta njegove grupe. U molbi treba tačno označiti grupu predmeta i adresu. — N. P.

—c Uradni spisi, jezik in telovadba na meščanskih školah. U interesu uspešnog rada g. Min. Prosvete odlučio je: 1. da se nastava iz srpskog jezika: srpske istorije i geografije naših zemalja predaje na državnom jeziku u odeljenjima sa ne-državnim jezikom gradanskih škola; 2. da se nastava telesnog vežbanja postupno zamenjuje sa sokolskim vežbama; 3. da se sve školske knjige vode na državnom jeziku. — N. P.

Iz Jugoslavije.

— Naša zastopnika sta v Beogradu izročila sledečo spomenico v zadevi črtanja prosvetnega proračuna za Slovenijo: Udrženje jugoslovenskega učiteljstva poverjeništvu Ljubljana ki ima v svoji organizaciji 2500 članov učiteljstva v Sloveniji, podaja v zadevi črtanja raznih postavk kredita v budžetu prosvete za Slovenijo sledeči

Memorandum.

V budžetu za Slovenijo so bile poleg raznih drugih postavk črtane sledeče:

1. Funkcijske doklade za upravo šole šol. voditeljem.
2. Nagrade za ekskurendne šole (ishrana).
3. Okrajne učit. konference.
4. Nagrade učiteljicam za ženska ročna dela.
5. Jedna svota v oddelku »višji školski nadzornici«.
6. Jedna svota v oddelku »srezki školski nadzornici«.

To črtanje je tem občutnejše ker so vse navedene postavke zakonito zaiamčene in se na ta način uvažajo popločno brezpravne razmere v šolsko upravo in izgubi učiteljstvo v dekretih priznane in dosedaj varovane pravice.

Razlogi:

Ad 1. Funkcijske doklade za upravo šol: upravitelji osnovnih šol imajo pravico na funkcijske doklade po § 2. naredbe deželne vlade za Slovenijo od 14. febr. 1919. Ti dodatki niso ukinjeni z zakonom od 23. jul. 1919. god. (Službene Novine br. 86 iz god. 1921) »O izmenama i dopunama u zakonu o narodnim školama od 19. aprila 1904.«

Pripomniti moramo, da upravitelji šol in učitelji v Sloveniji ne prejemajo stanarine in ne kurirva kakor učiteljstvo v ostalih pokrajinah države.

Ad 2. Ekskurendne šole (u budžetu: šolske stanice) so v Sloveniji stalne šole v oddaljenih in hribovitih krajih, kjer se poučuje do dva dni na teden. Pripomniti moramo, da se mora z ukinjenjem te postavke ukiniti poučevanje dece v nad 200 takih šolah. Nagrade za te učitelje so zajam-

risbami tolmačiti, so izključene vse neprilike po nesporazumljenju.

4. Zgled: Kmet, ki ni znal ne čitati, ne pisati, ampak samo tarok igrati, si je zabeleževal celine računne o svojih dolgovih in tirjavah, ki so važno ulogo igrale pri sodnijski obravnavi. (Glej dr. H. Grom Handbuch für Untersuchungsrichter, II. str. 543.) Kaj skepamo iz teh zgledov? Pisatelj čuti, da mu ne zadostuje jezik, da bi izražal vse svoje predstave. Ispitujoči profesor se ne more prepričati po učencevih ustnih izjavah, ali zračno sesalko dobro pozna. Naročevalec riše, da bi svoje misli kar najjasneje izrazil. Istotako kmet! Zato sklepamo: Risanje je jezik. (To je najvišje načelo vsega modernega naziranja o risanju.) Ta jezik se rabi povsod, ker je ustni izraz nedostaten, da bi podal s potrebno natančnostjo katerokoli misel.*

* Risanje je mednarodni jezik v tem smislu približno kakor godba. Ni se ga pa učiti tako ko volapüka, ampak zanj je treba vzgajati. Kanibal ga menda ne razume. Izdajajo se res slike brez teksta, kakor je lahko godba brez nje. In kaj je pantomina, kaj kinematograf? Za vse je treba stopnjo omike! Glej nižje Foersterjev citat: Michelangelov kip ostane barbarju kamen!

(Dalej prihodnjic.)

leti, ko ni šlo za nikakoršne grotne zahteve. Bil je odobren v javnosti s tem, da so prirejali na njegovi podlagi podavanja na Češkem pred 11. leti in da ga je odobril dež. šolski svet za Kranjsko z odlokom z dne 23. septembra 1911, št. 6026. Ovrčeti pa je tudi morda ž njim mogoče marsikatero nesporazumljenje, iz katerega so nastala namigavanja in sumnje o pretiranih zahtevah, o prevetnem vpoštevanju predmeta itd.

— Zato bodi povedano: Nič več in nič manj se ne zahteva kakor enakopravnost z drugimi predmeti, isto mesto, ki gre risanju po njegovem bistvu tako v uradnih spisih kakor na urniku vsakega razreda, vsake šole. Nikakor naj se učenci ne preobremenjujejo enostransko, ampak naj se ne vrtika nihče v naše zadeve, ki nima zmisla za stvar in ne zanj poklica.

Nobeden predmet naj se ne omalovažuje zaradi risanja, ne goji naj se na nobene tuje stroške. Naj pa se tudi tako ne dela niemu. Če se bo tako godilo kakemu drugemu predmetu kakor risanju, zavzemal se bodem za njega, če bom za to poklican po svoji skromni moči, kakor sem se že pred več nego 30 leti. Da pa se omalovažuje prav še danes bolj kakor pred 10 leti, je gola resnica. Nihče naj je ne taj. Vse

novotari in vsak misli, da bo kahal svojo juho pri žrvjavici, ki jo je zanelila moč nove države.

Koliko zanemarija marsikateri učitelj risanje. Učenec pa se čudi, da mora ponavljati razred, če ne uspe v risanju. Gojenka, ki je bolna, pravi: »Risanje sedaj še ne obiskujem; hodim le k glavnim predmetom«. Predstojnik vzgojnega zavoda, ugleden mož, se izjavi, da risanja v ljudski šoli ni treba. — Zastopnik šolske oblasti pravi, da je risanje le spretnost in pomožna stroka. Med predmeti stoji v spričevalu risanje za lepospisjem. Med vojno so šolske oblasti (vsaj na Kranjskem) risanje izdatno skrčile ali pa celo popolnoma ustavile na mnogih šolah, kjer bi bilo prav takrat najbolj potrebno. — Kedar je treba posebnega časa za kako prireditev, tedaj se nihče ne sramuje, prav risanju vzeti časa. — V Srbiji ga baje štejejo med večšine. — Drugi mislijo pri nas, da se odpravlja njegova važnost in ocenjuje njegovo bistvo z banalnimi divtopiji itd. Tako gre to dalje na stroške risanja. So tudi izjeme, da se risanje pravilno ceni, tudi na merodajnem mestu. Ponekod pa ni iste odločnosti, ki je je treba, da bi se odpravile krivice predmetu, še manj pa risarskim učiteljem. V Srbiji je tako, pa naj še bode pri nas — in tako gremo rakovo pot v prejšnja stoletja. Naj osta-

ne tudi pri nas le večšina — spretnost rokodelskega značaja. Proti vsemu temu ta-le razmotrivanja:

I. Risanje je jezik.

1. Zgled: Znamenit pisatelj, več več jezikov, sloveč slovenski pesnik, hoče nekoč razložiti iznajdbo svojega očeta, ki je bil kmet. Jasno je, da bi tako naobraznemu možu ne bilo težko, izražati svoje predstave z jezikom. Pa ko ustno razlaga, vzame v roko papir in svinčnik — ni se učil posebno risati — pa nariše, kar hoče povedati v preprostim potezah.

Vprašati moramo tu: Čemu se poslužuje risanja, kdor je spreten prav odlično v jeziku, da bi izražal svoje misli?

2. Zgled: Profesor izpituje učenca o zračni sesalki. Učenec popisuje natančno, pa profesor s tem ni zadovoljen, ampak zahteva od učenca, naj mu sesalko nariše. Čemu to?

3. Zgled: Potnik pride v tujo deželo, kjer ni več njegovega jezika. Stopi v prodajalno, da bi si česa kupil, recimo ovratnikov. S kretnjami se nekoliko sporazume; a nudeno mu blago ne ugaja. Rad bi imel drugo obliko, pa se ne more ustno izraziti. Zato nariše. Sporazum je dosežen. Ni drugače, kedar naročamo pri krojaču, mizarju, ključavničarju itd. Ako moremo svoja naročila z

čene na temelju naredbe ministerstva prosvete od 14. junija 1921 god. O. N. br. 25.536.

Ad 3. Okrajne učiteljske konference (zborovi), ki se prireja enkrat v letu so tako eminentne važnosti za dvigovanje šolstva in bi bila ogromna škoda, ako bi bila ta postavka ki ni visoka črtana iz budžeta.

Ad 4. Učiteljice za ženska ročna dela imajo pravo na nagrade po naredbi Ministra Prosvete od 14. jun. 1921 god., O. N. br. 25.536.

Ad 5. V postavki »viši šolski nadzornici« je razlika 6500 Din, vsled česar položaj istega ni siguran.

Ad 6. V postavki »honorari« so prizadeži okrajni šolski nadzorniki, z razliko 11.840 Din, ki jim pripada po kralj. uredbi od 11. febr. 1921. god. Službene Novine br. 40.

Izpuščenji so popolnoma krediti za službene inšpekcije (putnine i dnevnice) po naredbi br. 63 z dne 11. febr. 1921.

Zaradi črtanja budžeta so ukinjeni študijski dopusti in Višji pedagoški šoli, na konservatoriju in vsi ostali študijski dopusti.

Podpisano poverjeništvu se obrača tem potom na naslov, da se ukinjene postavke vzpostavijo in odobre, ker pomenja to črtanje velik zastoj in povzroča nezadovoljanje narodne prosvete v Sloveniji. Podpisano poverjeništvu najodločneje protestira da se z ukinjenjem zakonito zajamčenih in v dekretih določenih pravic odvzema vero in zaupanje v avtoriteto zakona in pravne razmere tako v najširših masah naroda in v vrstah učiteljstva v Sloveniji.

Glavni odbor UJU in pragmatika. Glavni odbor UJU je poslal zakonodajnemu odboru spomenico, v kateri izraža stališče, da naj se v plenumu zakonodajnega odbora pri reševanju uradniškega zakona upošteva sledeče zahteve učitelstva: 1. zakon o uradništvu naj vsebuje določbo, da se učitelji nastavljajo s kraljevskim ukazom; 2. da začetne učiteljske plače ne morejo biti manjše, nego so danes; 3. da se v pogledu klasifikacije učiteljstva odbrže odredbe iz projekta novega zakona o narodnih šolah; 4. da pristojna učiteljstvu pravica, pritožiti se državnemu svetu proti kazni, ki jo izreče minister prosvete; 5. da se učiteljstvu zagigura politične pravice; 6. da imajo omožene učiteljice popolne osebne doklade; 7. da se ob razpisu stalnih učiteljskih mest upošteva tudi rodbinske potrebe; 8. da se učiteljstvu v južni Srbiji zagigura posebne doklade v višini 50 do 100 odstotkov od doklad, predvidenih v novem zakonu; 9. da se draginjske doklade povečajo sorazmerno z naraščanjem cen živlenskih potrebščin in 10. da se ob priliki razmestitve učiteljstva v grupe, vsi učitelji s predpisanimi kvalifikacijami razdele v 1., 2. in 3. grupo druge kategorije in da naj znaša položajna plača prve grupe druge kategorije 3300 Din letno.

Vprašanje naših gmotnih zahtev od države. Prejeli smo naslednji zaključni komunik: 6. novembra t. l. sta sprejela deputacijo državnih nameščencev iz vseh pokrajin kraljevine minister financ in minister za socialno politiko. — Na vprašanje deputacije, v koliko bo minister financ upošteval v resoluciji beograjskega kongresa državnih nameščencev z dne 29. in 30. oktobra 1922 izražene zahteve, je finančni minister izjavil: 1. Zakon o civilnih državnih nameščencih je pododbor zakonodajnega odbora završil. Izveštaj je že predložen plenumu zakonodajnega odbora. 2. Maksimiranje rodbinskih doklad za nižje državne nameščence se ukine. Iz maksimiranja se izvzamejo osebne draginjske doklade, omeji pa se iznos (suma) rodbinskih doklad na določeno število rodbinskih članov. 3. Izenačenje draginjskih doklad za vse kraje v kraljevini se bo izvedlo na osnovi zakona o civilnih državnih nameščencih s pričetkom prihodnjega budžetnega leta. Po možnosti pa se bo izenačenje izvršilo tudi prej, če bodo na razpolago zadostni novi viri državnih dohodkov. 4. Glede izplačila enkratnega nabavnega prispevka finančni minister ni dal določnega odgovora, pač pa je bil mnenja, da bi se ta prispevek mogel izplačati v okviru event. ponovnega zvišanja trošarine na vino in špirit. Minister za socialno politiko je izjavil, da bi se dalo tudi za ta večji izdelek najti potrebno kritje. Plenarna seja »Glavnega Saveza drž. činovnika i službenika« koji so prisostvovali tudi delegati novih pokrajin, je na to sklenila, da se za primer neizpolnitve pod točkami 1., 2. in 4. navedenih občanov finančnega ministra skliče 8. decembra t. l. v Beogradu ponovni kongres

državnih nameščencev iz vseh pokrajin, istočasno pa se bodo v vseh večjih kraljevini vršili protestni shodi državnih nameščencev. Za Osrednjo Zvezo javnih nameščencev v Sloveniji: Maks Lilleg s. r., predsednik, Joža Bekš s. r., tajnik.

Vprašanje vpokojencev. Na seji 8. nov. ministrskega sveta je minister za konstituanto Trifković poročal o končnih izpremembah uradniškega zakona, katere je sklenil pododbor zakonodajnega odbora. Vse sporne točke so izločene in je vlada vrhutega sklenila, da se v zakon sprejme tudi določba, s katero se urejuje vprašanje upokojencev, ki so bili upokojeni pred sprejetjem službene pragmatike. V dalji debati je na celi črti prodrila ideja popolne enakopravnosti upokojencev iz vseh pokrajin, in sicer imajo dobiti upokojenci pred pragmatiko enake prejemke z bodočimi upokojenci. Kdor je bil upokojen po dokončanju celokupne službene dobe, preide v novo razmerje brez pogleda, kdor pa je bil upokojen prej in reflektira na pokojnino po novi pragmatiki, se mora podvreči pregledu službenega zdravnika, da se ugotovi njegova sposobnost za službo.

Izjava odbora Učit. društva za kranjski okraj. Pri odborovi seji z dne 9. nov. 1922. se je tov. Lajovcu znova nudila prilika da dokaže trditve, ki jih je o naši organizaciji objavil v nestanovskih listih. Po temeljitem razmotrivanju se je odbor prepričal da so vse njegove izjave neresnične. — Fr. Luznar, predsednik, Josip Lapajne, tajnik, Janja Miklavčičeva, Franja Slaparjeva, Anton Sepaher, Josip Brtoncelj.

Izjava. Tov. Lajovcu naznanjam, da organizacije ne vzdržujemo zato, da bi se med seboj ruvali, temveč da se stanovsko krepimo. Zaganjati se v ljudi, ki so »Zavezo« vzdrževali, ko ste drugi preobračali politične in stanovske kozolce, ni baš junaško. Čast in slonova koža — sta dvoje! — Josip Lapajne.

Učiteljem-dobrovoljcem se štejejo vojna leta dvojno. To določa »Finančni zakon za leto 1922—23«, razglašen v »Službenih Novinah SHS« št. 167 A., z dne 31. julija 1922. v členu 282., ki se glasi: Vsem upokojenim in aktivnim državnim uradnikom s pravico do pokojnine v Srbiji in Črni gori, ki so bili kot taki v vojnah od leta 1912. do vštetelega leta 1920. v vojaški službi, se priznava pravica do službenih let za pokojnino iz člena 22., točke 3. pod a) zakona o ustroju vojske. Vsem ostalim aktivnim državnim uradnikom Srbije in Črne gore, ki so službovali kot taki v vojnih letih 1912. do 1920., a niso opravljali vojaške službe, se priznava za pokojnino vsako leto z 18 meseci. — Vsem absolviranim študentom dijakom in ostalim vojnikom Srbije in Črne gore in dobrovoljcem uradnikom iz novih pokrajin, ki niso bili ukazni državni uradniki, se vštejejo, ako dobe ukaz ali zvanje s katerim je spojena pokojnina leta ki so ih prebili v vojni, po odbitku časa dijaškega roka dvojno v leta ukazne službe in v leta zapokojnino. — Vsi uradniki, ki so jim priznana službena leta po čl. 22., tč. 3. pod a), zakona o ustroju vojske, imajo pravico, za leta vplačati prispevke v uradniški vdovski fond. To pravico imajo tudi vdove umrlih in izza vojne pogrešanih državnih uradnikov in častnikov do dne smrti svojih hraniteljev. (Ur. list, št. 105, z dne 9. okt. 1922.)

Vštetje službenih let učiteljicam in učiteljem prizadetim zaradi vojne. Tozadnji zakon je bil razglašen v »Službenih Novinah«, št. 229, z dne 14. oktobra 1922, in se glasi: 1. Učiteljem, ki so dovršili učiteljske v času od dne 1. maja 1912 do dne 1. januarja 1919 v tuzemstvu ali inozemstvu, pa niso bili postavljeni za stalne učitelje po dovršeni šoli, bodisi ker so stopili v vojsko in potem v vojno, bodisi iz drugih vzrokov, ustvarjenih z vojno, se priznava ves pretekli čas, od vršetka šole do postavitve v leta stalne službe za pokojnino in povisek po odbitku časa obvezne službe v stalnem kadru, a brez pravice do odškodnine za pretekli čas, samo da morajo vplačati za ta uvažena leta prispevke v pokojninski fond; 2. učiteljicam, ki so v času od dne 1. maja 1914 do dne 1. januarja 1919 dovršile učiteljske v državi ali v inozemstvu, pa niso mogle biti iz raznih vzrokov, ustvarjenih z vojno, takoj postavljene za stalne učiteljice — se všteva ta čas po odbitku 6 mesecev v leta stalne službe, a brez pravice do odškodnine za pretekli čas, samo da morajo vplačati za ta čas prispevke v pokojninski fond; 3. začasnim učiteljem in

učiteljam ali vršiteljem ali vršiteljicam učiteljske službe, ki so opravili učiteljski izpit za stalne ali ga opravili do konca leta 1922, se priznavajo za pokojnino in povisek, a brez pravice do odškodnine vsa ona leta, prebita v službi, v katerih so bili ocenjeni najmanj s povoljno oceno, samo, da morajo vplačati za ta jim priznana leta prispevke v pokojninski fond. — Našemu ministru za prosveto priporočamo, naj razglaši ta zakonodajni sklep ter skrbi za njegovo izvrševanje. (»Ur. List« št. 110, z dne 24. oktobra 1922.)

Za cel mesec za nazaj še niso prejeli plače — škandalozne razmere. Narodna Prosveta poroča: G. uredniče, molimo vas da u našem cenjenom listu oštampate ovo nekoliko redaka. Evo već 30. oktobra i još ne primismo platu, pa kad ćemo primiti za novembar!? Dole potpisati do sada smo dva puta išli u Bosiljgrad da primimo platu, a kad tamo dođemo oni nama kažu da nemaju novaca — gosp. fin. činovnici su već primili sve prinadležnosti. Mi smo od Bosiljgrada udaljeni 30 km a od Bugarske granice 1 km vazdušne linije. A da znaju g. činovnici kakav je taj put od 30 km sigurno ne bi nas toliko mučili, jer taj put to su kozje putanje gde na nekim mestima jedva čovek teško pređe — a prinuđeni smo da po nekoliko puta mesečno napuštamo rad u školi, da idemo u Bosiljgrad za platu koju ni do danas ne primismo. Ako se i dalje bude ovako postupalo s nama moraćemo započeti rad napustiti, a tražiti srestava za opstanak. Molimo g. uredniče interve-nišite kod pretpostavljenih da nam se plate izdadu i da se činovnici za ovakvo, maltretiranje prosvetnih radnika najstrožije kazne. Učtivi: Rade Damjanović i Jakša Buković, učitelji.

Naročnike »Narodne Prosvete« v Sloveniji opozarjamo, da naj poravnajo naročnino in zaostanke po nakaznici, ker ne prejmejo poštnih položnic.

Risarska razstava. V nedeljo, dne 19. t. m. od 9.—12. ure in od 13.—17. ure ter v ponedeljek dne 20. t. m. od 9.—12. ure bodo razstavljeni o krašeni ovitki za risbe v risalnici kr. učiteljske, Resljeva cesta 10, II. nadstropje. Izložena bodo vsa, tudi najslabša dela. — Razstava je interna in preprosta: pristopna pa bo tudi učiteljstvu, drugim strokovnjakom in staršem gojencev in gojenk.

Zagrizenost kat. duhovnika. Župnik Al. V. v S., je dognal, da je »Zvonček« — čujte! — »svobodomiselni« list in kot tak »proti kat. misli«, zakaj pisal je pred kratkim predsedniku kr. šol. sveta med drugim dobesedno naslednje: »Svetujem Vam, da začnete vendar enkrat s katoliško mislijo tudi v našem krajnem šolskem svetu. Zato predlagam: Črta naj se vsak denar za svobodomiselnih časopise in sicer: 1. Za »Zvonček«, 2. za »Popotnik«, »Učit. Tovariš« menda ni naročen pri nas in ga ni treba. Naroči naj se nekaj izvodov »katekizma« (srednjega in nekaj »Zgodb sv. pisma«, Kako so delovale te besede na pri seji poleg šol. vodje edino navzoča pripadnika SKS, ni toliko zanimivo kot je zanimiv logični sklep ki sledi iz gorenjih župnikovih besed: da bo učitelj ki bo izposojal dec. iz šolarske knjižnice »Zvonček«, deloval proti katoliški misli! Da potem učitelj, ki je zaenkrat hoče-noče navezan na kraj, poleg takega duhovnika ki se notabene rad pobaha, da je okr. glavar njegov »sošolec«, nima prijetnega življenja, mora biti jasno vsakemu potrjujejo to številni slučaji iz vseh let, odkar je župnik v Soteski. Opozorjamo na ta značilni slučaj viš. šol. svet že danes, ker jasno kaže, kie je iskati krivcev nesporazuma med cerkvijo in šolo.

— Iz mestnega šolskega sveta v Ljubljani. O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila v torek, dne 24. oktobra t. l., smo prejeli sledeče poročilo. Predsednik proglasi sklepčnost, pozdravi navzoče in otvori sejo. Zapisnikar poroča o bistvenih stvareh iz predsedstva in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 28. avgusta t. l. odobri se brez ugovora. Poročili okrajnega šolskega nadzornika o osebnih izpremembah med učiteljstvom izza zadnje upravne dobe in pa o daljših dopustih v tem času, prošenih ali dovoljenih oziroma prošenih in dovoljenih, se vzame na znanje. Ponovno se sklene o prošnih za izpraznjeno učno mesto stalnega strokovnega učitelja II. skupine na I. mestni deški meščanski šoli in se nasvetuje višjemu šolskemu svetu tropredlog. Poročilo šolskih zdravnikov o delovanju v šolskem letu 1921/22. se vzame na znanje in se sprejmejo nekateri s tem poročilom združeni nasveti. Sklepa se o dveh disciplinarnih slučajih.

Razpravlja se o nedostatkih na tukajšnjih meščanskih šolah in se sklene predložiti tozadevno poročilo višjemu šolskemu svetu v eventualno primerno uvaževanje. Na več vprašanj internega značaja se da do uradna pojasnila. Potem se seja zaključuje.

— Dva sveža groba. V predzadnjem listu ste javili, da je umrl upok. šol. vod. Davorin Judnič. Z Judničem sem se bil seznanil o priliki zborovanja naše »Zaveze« v Gorici, takrat, ko se mi je bilo posrečilo ustanoviti odtsek za ocenjevanje mladinskih spisov. V odbor tega odseka je prišel tudi Judnič. Vestno in marljivo je opravil svoj posel. Kot načelnik tega odseka sem se nanj vselej lahko zanesel. — Judnič je bil rodoljubljen učitelj, ves vnet za rajske hčerke, za pravico in resnico. Bil je tudi zelo inteligen ten mož. Absolviral je vsjo gimnazijo in vseučilišče. Njegova stroka je bila matematika in fizika, ki ji je nekaj časa tudi poučeval na učiteljsku v Kopru. — Kakor domala vsi talenti, bil je tudi Judnič nesrečen, silno trpeč pod pritiskom osebnih razmer. Preganjali so ga in mu metali polena pod noge, dokler ga niso pregnali v predčasni pokoj. — O tem sem prejel pismo, ki kratko a dobro opisuje blagega pokojnika. Zato naj mi bo dovoljeno, da doslovno podam to pismo gg. tovarišem: — »Prišlo je nepričakovano hitro. Zadelo ga je srčna kap. Ob pol 12. je še pončeval, nato mu je postalo slabo in ob en četrť na 13. je izdihnil svojo blago dušo. Bil je vedno čil in svež na duhu, tudi telesno ni bil posebno slab; za dneve čase ga je tu in tam prišla mala slabost, vendar ni popustil in je še vedno z največjo vneimo in z velikimi načrti širil prosveto. Bil je učitelj-trpin v pravem pomenu besede. V službovanju zasledovan zaradi slovanskega mišljenja, je mislil, da najde v pokoju mir. Radi male pokojnine si ni mogel privoščiti težko zasluženega počitka, zato je poučeval 3 leta v Kristofovem zavodu, potem je dobil dovoljenje in je otvoril tečaj za trgovske predmete. Dal je svojemu narodu, ki ga je tako iskreno ljubil, še svoje poslednje življenske moči, dokler ni utrujena njegova glava klonila pod težo življenja ter njegova duša splavala v vsemirje, radujoč se uspehov 38-letnega delovanja na prosvetnem polju.« — Tako moj poročevalec, jaz pa klilem ganotim srcem:

Sladko spavaj Davorine,
svojeja stanj trpin,
večno solnce naj Ti sine,
zij med nami Tvoj spomin!

Druga žrtev nemile Morane je tovarišica Lojzka Logonderjeva, učiteljica v Škofji Loki. Moj Bog, ali je mogoče, da je umrla ta čvrsta, mlada, blaga, pridna deklica? In vendar je tako! »Sic erat in fatis« trdi Ovid in »Gegen das Schicksal vermag kein Sterblicher kämpfen.« pravi Berthold. Tudi Lojzki mater, vdovo, je zadela slična nesreča. Imela se je v drugo poročiti, ko si ji uname sod špirta in uboga žena postane žrtev — plamena! Lojzka je ostala takrat osamel otrok. Solala se je pri Uršulinkah v Škofji Loki. Dovršivši učiteljske, so jo Uršulinke sprejele za učiteljico zunanje šole. Stanovala je v Stari Loki, kjer je imela krasno posestvo, ki reprezentivno dandanes veliko vrednost. V njeni hiši, rekče vili, je gostilna, kjer je bila Lojzka na hrani in je pri gospodinjstvu vsestransko pomagala. Kadar sem z Bukovice šel v Škofjo Loko, sem se pomudil rad v tej gostilni. Z Lojzko sva jo udarila časih »po italijanski«, ako sva hotela, da naju navzočni gostje ne umejo. Vselej me je prijazna Lojzka tudi nagovorila: »No, gospod Janko, le izvlečite svoji notes«, pa mi berite kako svojo najnovejšo pesmico. Rad sem blagi kolegini ustrezal. Lojzka je bila zaročena z absolviranim medicincem, g. J. Rantom. Pripravljala se je tudi na drugi izpit. Po dovršenem usposobljenostnem izpitu in po Rantovi promociji sta se nameravala poročiti. Kdo bi ne blagorval mladega para? Zadnjič sem Lojzko videl pred meseci v Selcih, ko je z obširnim nahrbtnikom šla v spremstvu svojega zaročnika na Ratitovec. Kar žarela je same sreče. In zdaj leži ona pod zemljo, a on plaka za blago deklico! — Kakor doznajem se je Lojzke lotila — angina (davica), ki se jej je pridružilo še zastrupljenje krvi. Hoteli so jo odpeljati v avtu v ljubljansko bolnico, toda na poti je blaga deklica izdihnila. — Nelohote mi prihajajo na misel moji verzi, ki sem jih posnel po togujočem Lenau-u:

Kaj sreča tvoja je, srce?
Le hip, ki komaj se rodi,
za vedno spet se potopi
v brezdanje večnosti morje!...

Lojzka Logonderjeva, blaga dušica,
spavaj v Bogu! —
Kandija pri Novem mestu, 6. nov. 1922.
Janko Lehan.

— Dijaki naše kraljevine, ki žele študirati na kakšni nemški univerzi, višji tehnični ali trgovski šoli se opozarjajo naj ne hodijo v Nemčijo, preden se ne pozovejo. Prošnje za vpis na kaki nemški šoli se morajo naslavljati na našega častnega konzula v Berlinu (G. John Wiener, Berlin, Mohrenstrasse 33) s sledečimi prilogami: a) šolsko izpričevalo, ki je enako vredno kot zrelostno izpričevalo kake nemške devetletne šole z uradnim dokazom, da se prosilec na osnovi tega izpričevala dovoljuje brez ovire vpis na domači visoki šoli, za izrednega slušatelja je potrebno prinesiti dokaz o zadostni šolski izobrazbi. b) Potrdilo o obnašanju za čas od končanij študij. c) Dokaz, da dovolj zna nemški jezik, kar se posebno smatra za dokazano, ako ima v zrelostnem izpričevalu inozemske šole potrdilo, da je lastnik izpričevala v najvišjih razredih prisostvoval najmanj 3 šolska leta pouku nemškega jezika z dovoljnim uspehom. d) Dokaz o potrebnih sredstvih za šolanje. e) Svojerodno napisani življenjepisi, ki vsebuje polno ime, dan in kraj rojstva, vera, državljanstvo, bivališče in poklice staršev, šolanje, vojaško razmerje itd. e) Inozemci, ki se nahajajo v Nemčiji morajo prinesiti potni list, ki se po vpogledu takoj vrne. — Vsa potrdila, ki niso izdana od pristojnega nemškega konzula, mora ta overoviti. Potrdilu v tujem jeziku se ima priložiti overovljen prevod. — Omejnjeni konzulat bo sporazumno s pristojnimi ministrstvi porazdelil v začetku vsakega šolskega leta prijavljene dijake na posamezne nemške šole, pri čemer se bo po možnosti oziral na njihove želje. Izrecno se pristavlja, da o pripustitvi na kakšno nemško šolo odloča pristojno ministrstvo. — Dijaki bodo pravočasno obveščeni, ali in kateri šoli so pridruženi.

— Vsem šolskim vrtnarjem! Da uredimo spomladno dobavo divjakov za šolske vrtove je nujno potrebno, da vemo

koliko bodo rabile posamezne šole. Kdor tedaj potrebuje divjake, naj naznani do dne 24. nov. t. l. številko in vrsto na naslov: »Višji šolski svet, oddelek za šolsko vrtnarstvo.« — Na zakasnela naznani se ne bo v nobenem slučaju oziralo, zato prosimo točnosti. — Divjaki bodo po 1 in 2 K komad. Nadaljna pojasnila glede plačila, dobave itd. bodo objavljena v Uč. Tov. in »Slovenskem sadjarju.« — Lansko leto so nastale pri dobavi divjakov neljube nerednosti, katere pa ni zakrivilo strok, nadzorstvo za šol. vrtnarstvo ki ima vsled nereda še danes posla s to zadevo. — Vse one, ki še niso plačali spomladne dobave prosimo, da brez odlaga poravnajo račune da moremo tudi mi urediti naše. Onim, ki so preveč plačali, vrnemo ob ureditvi denar. — **Fr. Črnogoj, A. Skulj.**

— **V Ilijskem okraju so do 15. decembra razpisane** v stalno namestitev nastopne službe: Nadučiteljski na dvorazrednicah v Doleh in na Vačah; voditeljske na enorazrednicah v Kolovratu, Št. Lambertu, na Polju in na Primskovem; učiteljske v Doleh, Sv. Križu, na Krki, na Polšniku, v Šmartnem, Toplicah, Vel. Gabru, Višnji gori in Zagorju, Natančneje v Uradnem listu.

— **k Iz knjige nasilja.** (Ob obletnici rapalske pogodbe.) Cilji laškega nasilja. — Knjiga nasilja. — Cerkvene razmere. — Naša društva. — Politično življenje. — Laška justica. — Krnski dogodki. — 12. novembra 1920.

— **Učiteljsko kočevskega okraja in drugo — pozor!** Z urad. št. 3707. od 20. okt. t. l. razpisuje okraj. šol. svet v Kočevju vsega skupaj 21 učiteljskih mest v stalno nameščenje. Med temi mesti so nekatera krajevno zelo ugodna, druga pa tudi velike važnosti v narodnem oziru. Bojim se pa, da bo kot vedno doslej le malo prosilcev (prosilik) in da bo okraj trpel še nadalje pod občutnim pomanjkanjem učnega osebja posebno moških oseb. Tovariši, tovarišice! ki niste še definitivni ki nimate še stalnega mesta, ne prezrite teh vrstic, ki vam jih piše opazovalec razmer v okraju z željo, da neha dosedanja brezbriznost in da se vsaj v zadnjem trenutku odloči zadostno število učiteljskih in vložki prošnje za razpisana mesta in to posebno za najvažnejša. Saj ni naš okraj koncem sveta, ni tudi pri nas so vsaj take ako ne boljše razmere kot drugod v Sloveniji. — Če ni povsod ugodnih prometnih zvez, je to nedostatek, ki se pa vsaj deloma izjednači z drugimi razmerami. — Težko je pa dandanes povsod naše delo in življenje. — Stalnost službenega mesta je pa tudi velika dobrina, ki jo bodo oni, ki nimajo še stalnega mesta občutili in pogrešali posebno ko bo sprejet novi šolski zakon.

— **Usposobljenostni izpiti v jesenskem roku v Mariboru.** K usposobljenostnim izpitom pred izpraševalno komisijo v Mariboru, ki so se vršile v času od 3. do 9. novembra t. l. pod predsedstvom ravnatelja Matije Pirca, se je prijavilo 37 kandidatov in kandidatkinj. Izmed teh so uspešno prestali: a) meščanskošolski izpit: Mlinarič Josipina (II. skupina), Tomišek Helena (I. skupina, z odliko); b) ljudskošolski izpit: Kurnik France Blažič Štefan, Aparnik Gojmir, Hasl Dragotin, Mauer Lavoslava, Čeh (Stancer) Marica Unger Tilica, Kravarič Janko, Gradišnik Stanko, Križman Josip S. Bernardeta Novačan, Resman Jakob, Vodošek Marjeta, Lebič Ivan, Sokol (Zaplotnik) Antonija, Wittine Josip, Trebše Terezija, Čiček Franjo, Rainer Milko Ferik Bogomir; c) dopolnilni ljudskošolski izpit: Habacht Ivan, Pojbič Julij, Feriančič Antonija, Mayer Gizela, Vukan Koloman, Tratnik Ana Zver Matija, Hajdn Marjeta; č) specialni izpit iz francoščine: Mirovič (Globočnik) Josipina.

Naša samoizobrazba.

— **Ciklus predavanj Ljubljanskega učiteljskega društva.** Glavne smernice in misli predavanja g. univ. profesorja dr. Vebra o temi: **Analiza človeških zmot, ki se je vršilo 7., 21. in 28. oktobra pod okriljem Ljubljanskega učiteljskega društva:**
Vse predavanje se opira na spoznavno teorijo, ki tvori edino podlago za raziskovanje posameznih duševnih pojavov, bodisi elementov ali kompleksov. Predavanje obsega:
1. Analiza in spoznavanje pojma misel ter mišljenje. Ker je vsaka zmeta psihološki pojav, a do njih pridemo samo potom spoznavanja, zato se bavi predavatelj najprej z jedrom spoznavanja, ki je mišljenje. — Misli so: ali misli brez prepričanja (nepristne), ter misli s prepričanjem (pristne), a te se zopet dele v spoznavanja in zmote. — Sledi problem evidenčne teorije in sicer kratak zgodovinski razvoj te teorije ter njene glavne zahteve z temeljnimi načeli. —
2. Pristnost in nepristnost duševnih pojavov:

Med pristnimi in nepristnimi duševnimi pojavi: čuvstvovanje, hotenje itd., ni načelne ne radiarne razlike, ločijo se samo kvalitativno. Vsako mišljenje pa je vedno pristno.

- Kako pridemo do pristnih misli?
- Vpliv družbe na preembo mišljenja.
- Opetovano ponavljanje.
- Zakoni avtoritete in sugestije.
- Razmerje in diferenciacija halucinacij, sanj, vizij in zaznanih predstav.
- Kaj je zmeta? Zmeta je vsako prepričanje, ki je razločljivo s pomočjo psihologije.
- Kaj je spoznanje? Spoznanje je vsako prepričanje, ki ni razločljivo s pomočjo psiholoških pojavov in zakonov.
- Razmerje in zalitve skeptikov ter dogmatikov.

J. L.

Naša gospodarska organizacija.

— **g III. izkaz darov za Neratov temeljni kam n »Učiteljskemu domu v Mariboru.«**

Okraj Brežice: Dobova? — 25. Kakšna zavednost vlada sedaj v tem okraju, da se je odzvala izmed 12 šol samo ta? Ako ne bude okraj rabil UD, naj bi vsaj počastil spomin velikega pokojnika, ki je kot nekdanji tamkajšnji nadzornik gotovo mnogo pripomogel pri stavbi in prezidavi šol, da se marsikomu godi udobneje, kakor bi se mu, ko bi ne bilo pok. Nerata.

Okraj Celje: Dekliška meščanska 8 do 24. Nova cerkev pri Vojniku? — 40. Okraj ima menda kakih 30 šol. Odzvali sta se samo ti dve. Kakšno znamenje časa je to?

Okraj Gornji grad: — O — Prva nečastna izjema!

Okraj Konjice: Sv. Jernej 3—30, Stranice 3—16, Čadram 6—30, Tepanje 2—10, Spitalič 3—30, Žiže 2—10, Soče 2—30, Kebelj 2—30, Konjice dekliška 2—30. Odzvalo se je ravno polovica šol. Hvala tov. Berglezu, da jih je vzdrnil. Prosim naj podreza še v Konjice deško in pa v Žreče. Skupaj 9 šol 216 Din.

Okraj Kozje: Dobje 3—15, Buče 2—10 Prevorje, Zagorje, Polj enabrano ob priliki odhorove seje 3—30. Dve tretjini šol se ni odzvalo.

Okraj Laško: Trbovlje-Vode dekliška 10—60, Jurklošter 1—2,50, Laško 9—10, Sv. Lenart 2—10, Gornja Rečica 1—10. Kje so še druge tri četrtine šol?

Okraj Ljutomer: Sv. Križ 6—23, Ljutomer 8—50, Mala Nedelja 3—30, Cezanjevci 3—10. Boljša polovica se je odzvala; slabša (čeprav večja) pa molči.

Okraj Ormož: Hum 3—30, Sv. Tomaž 6—18, Vel. Nedelja 5—50. Hej, prijatelji, kje ste pa drugi ostali! Zglasite se vendar!

Okraj Rogatec: Sv. Križ pri Slatini 2—22. Okraj je sicer majhen, a zavednost in požrtvovalnost bi bila lahko bogme večja. Kje je drugih 7 šol?

Okraj Slovenjgradec: Slovenjgradec meščanska 4—20, Št. Ilj 4—40, Smiklavž 1—10. Slovenjgradec osnovna? — 50. Cela sedmica šol manjka, kakor pri Rogatcu!

Okraj Sevnica: Sevnica 7—140 (I), Rajhenburg? — 35, Planina? — 30. Čast nekdanjega Neratovega okraja je rešila Sevnica. Čast tov. Mešičku! A tudi ona petorica šol bi se naj oglasila!

Okraj Šoštanj: Velenje 7—35, Šoštanj? — 25. Pa sem vedno mislil, da ima okraj še 9 šol! — Kako se človek moti!

Okraj Vranksko: Polzela 4—20, Gomilsko 3—30. Tudi v tem okraju je zmanjkalo za en groš šol. Kako to!

Okraj Radgona: — 0 — Hudirja! Ali se je ta okraj brežično dogovoril z Gornjegrajskim?

Drugi darovi: G. nadzornik Koropec 30, šola: Poljčane? — 40, Laporje? — 25. Vrata pri Muti 1—10, Vuzenica 4—20, Sv. Martin pri Vurbergu 2—15, Jarenina? — 57. Hoče (že drugi dar!) 5—45, Selnica ob Dravi? — 50, Maribor dekl. osnovna IV. 2—35 (tudi že drugi dar!) Dimnik Slavoj 20, Tomažič Ivan (priložnostna zbirka) 20.

Zadnji izkaz v 41. št. U. T. izkazuje skupno 2880,75 Din; današnji pa 1487,50 Din. Skupaj torej 4368,25 Din.

Nadalje so UD darovali 7% obveznice državne posojila: Pinterič Kristina za 500 Din, po 100 Din pa: Musek Ljudevit, Šček Erna uč. ž. r. d. vsi pri Sv. Bolfenku pri Središču, Womer Ivan, Črnovšek Marija, Kogelnik N., Höbl Marija uč. ž. r. d. vsi na Muti, in Klugler Ivan — sv. Križ nad Mariborom. Skupaj torej za 1200 Din. Živel darovalci in posnemovalci!

Z današnjim izkazom jaz — samo za svojo osebo — zaključim zbirko, ki jo bode nadaljeval blagajnik tov. Mirko Kožuh, voditelj II. deške osn. šole v Mariboru. Zaradi nujnosti in prilike sem bil začel zbirko že pred ustanovnim občnim zborom in jo vodil do sedaj sam. Sedaj se pa delo kopiči in ga je treba deliti. Prisrčna hvala vsem darovalkam in darovalcem! Če sem pa koga neljubo počel, naj oprsti — mojemu imenu, »Neratova zbirka« je odprla meni in še mnogim drugim oči v marsikaterem oziru. Bil smo tupatam prijetno iznenadeni, še večkrat pa trpko razočarani. — Seveda ne bom prav nič hud, če me kdo tudi še odslej nadleguje s kako obveznostjo v prid UD. Za UD Hren, Studenci pri Mariboru, 11. XI. 1922.

— **Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani, 7% obveznic državne investicijskega posojila** (s kuponji od meseca septembra 1922 dalje): Marta Dim-

nikova, strokovna učiteljica v Ljubljani, 1 à 100 Din; Ivan Dimnik, strokovni učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Ferdo Juvanc, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Ivan Petrič, učitelj v Ljubljani, 1 à 100 Din; Josip Jerše nadučitelj v Naklem, 1 à 100 Din; Bogomir Fegic, učitelj v Ljubljani, 3 à 100 Din; Josip Macarol, nadučitelj v Šmartnem pod Šmarno goro, 2 à 100 Din; Gizela Ušeničnikova, učiteljica v Mengšu, 1 à 100 Din; Anton Brodnik, učitelj v Kostanjevici, 1 à 100 Din; Vali Bučarjeva, učiteljica v Kostanjevici, 1 à 100 Din; Ivan Jurčec, učitelj v Kostanjevici, 1 à 100 Din; Malči Kopalova učiteljica v Kostanjevici, 1 à 100 Din; Franc Zagorc, nadučitelj v Kostanjevici, 1 à 100 Din; Amalija Kaučič-Toroševa učiteljica v Šušlinih (Prekmurje), 2 à 100 Din; Ivan Bernot, profesor v Ljubljani, 3 à 100 Din; skupaj 21 obveznic à 100 Din, 2100 Din. Iskrena hvala! Tovariši in tovarišice! nospemajte jih! Dvakrat dá, kdor hitro dá.

Brezobrestno posojilo »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani sta izplačala in ob enem izpremenila v darilo: gč. Gizela Ušeničnikova, učiteljica v Mengšu, 250 Din; g. Edi Vidic, učitelj v Retečah pri Škofji Loki, 100 Din. Srčna hvala!

— **g Rezervni sklad. Prostovoljni organizacijski davek — 1922.** (Sklep upravnega odbora Zaveza z dne 27. decembra 1918.) 14. izkaz. 60 Din: Učiteljsko — Selnica ob Dravi. 35 Din: Pavla Zitrer, Janko Vonič, Leop. Levstik à 10 Din in Mila Levstik — Krško, ker se niso zamogli udeležiti zborovanja v Tržišču, 17 Din 50 p; Anton Turk 7,50 Din, Bernarda Zupančič in Magda Slatnar à 5 Din — Dol pri Ljubljani. 10 Din: Helena Franke — Ljubljana. 20 Din: Šolsko vodstvo — Št. Janž, Dolenjsko. — Današnji izkaz 142,50 Din. Prej izkazanih 8075 Din. Skupaj 8217,50 Din. — Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasilska cesta št. 172.

— **g Članarina in darila za učiteljski konvikt.** G. ravnatelj Ivan Thuma, okr. šol. nadzornik v p. v Prevaljah 25 Din. Hvala!

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukeli. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Št. 615/III.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se razpisujejo v stalno namestitev nastopne nadučiteljske in učiteljske službe:

- Sv. Benedikt** v Slov. gor., petrazrednica 1 služba za učitelja in 1 za učiteljico.
- Sv. Jurij** v Slov. gor., petrazrednica, 1 služba za učitelja ali učiteljico.
- Sv. Lenart** v Slov. gor., petrazrednica 2 službi za učitelje in 1 služba za učiteljico.
- Marija Snežna**, štirirazrednica, nadučiteljska služba, 1 služba za učitelja in 1 služba za učiteljico.
- Sv. Rupert** v Slov. gor., petrazrednica 1 služba za učitelja ali učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti do dne 16. grudnia 1922 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet Sv. Lenart v Slov. g. dne 11. 11. 1922.

Štev. 1472/I P.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

V smislu odloka višjega šolskega sveta št. 13846 od 17. oktobra 1922. se s tem razpisuje v stalno namestitev nadučiteljska služba na štirirazredni osnovni šoli v Svetem Vidu pri Ptuju.

Pravilno opremljene prošnje je predpisanim potom vlagati pri krajnem šolskem svetu v Sv. Vidu do 12. decembra 1922.

Predsednik.

Št. 2731 ad/m. š. sv.

RAZPIS SLUŽBE.

Na javnih mestnih osnovnih in meščanskih šolah je vsled naročila višjega šolskega sveta z dne 13. oktobra 1922 št. 10622 stalno popolniti izpraznjeno učno mesto kateheta s sistemiziranimi službenimi prejemki.

Prosilci za omenjeno učno mesto se morajo izkazati, da so usposobljeni za poučevanje na osnovnih in meščanskih šolah.

Pravilno opremljene prošnje je po predpisani poti vlagati pri podpisanim mestnem šolskem svetu

najkasneje do 2. decembra 1922.

Mestni šolski svet ljubljanski,

dne 4. novembra 1922.

Št. 2217.

RAZPIS UČIT. SLUŽB V STALNO NAMESTITEV.

- Čemšenik**, dvorazrednica, služba za nadučitelja.
- Skaručna**, dvorazrednica, služba za nadučitelja.
- Peče**, enorazrednica, služba za šolskega voditelja.

4. **Sela**, enorazrednica, služba za šolskega voditelja.

5. **Kamnik**, deška šestrazrednica, služba za učitelja prednost ima kvalificirani za obrtne in trgovske nadaljevalne šole.

6. **Komenda**, petrazrednica, služba za učitelja in za učiteljico.

7. **Čemšenik, Št. Gotard, Blagovica, Šmartno, Zalag** — dvorazrednice, po ena služba za učiteljico.

8. **Vodice**, trirazrednica, služba za učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo po predpisani službeni poti do dne 15. decembra 1922

okrajnemu šolskemu svetu v Kamniku.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Z dovoljenjem višjega šolskega sveta se razpisujejo v stalno namestitev nastopne nadučiteljske ozir. učiteljske službe:

1. **Apache**, deška štirirazrednica, nadučiteljska služba, 2 službi za učitelje. (Vsi prosto stanovanje).

2. **Lokavec**, dvorazrednica, nadučiteljska služba in 1 služba za učiteljico. (Prosto stanovanje.)

3. **Mietsdorf**, štirirazrednica, nadučiteljska služba 1 služba za učitelja in 1 služba za učiteljico. (Vsi prosto st.)

4. **Negova**, štirirazrednica, nadučiteljska služba, 1 služba za učitelja ali učiteljico (Prosto stanovanje.)

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po predpisani službeni poti do dne

16. grudna 1922

pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Okrajni šolski svet v Gornji Radgoni, dne 11. XI. 1922.

Št. 2874/m. š. sv.

RAZPIS SLUŽBE.

Na I. mestni deški meščanski šoli v Ljubljani je vsled naročila višjega šolskega sveta z dne 4. novembra 1922. št. 11.596, stalno popolniti izpraznjeno učno mesto kateheta s sistemiziranimi službenimi prejemki.

Prosilci za izpraznjeno učno mesto se morajo izkazati, da so usposobljeni za poučevanje na osnovnih in meščanskih šolah.

Pravilno opremljene prošnje je po predpisani poti vlagati pri podpisanim mestnem šolskem svetu

najkasneje do 7. decembra 1922. leta.

Mestni šolski svet ljubljanski

dne 9. novembra 1922.

Štev. 4510/O. š. sv.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

V šolskem okraju ljubljanske okolice razpisuje okrajni šolski svet po odredbi višjega šolskega sveta z dne 10. novembra 1922 št. 14628 sledeče službe v stalno popolniti:

- Bevke, 1 služba za učiteljico;
 Borovnica, 2 službi za učitelja;
 Dev. Mar. v Polju, 2 službi za učitelja;
 Dobrova, 1 služba za učitelja in 1 služba za učiteljico;
 Dol, 1 služba za učitelja;
 Gornje Pirniče, 1 služba za nadučitelja;

Horjul, 1 služba za učitelja;
 Hrušica, 1 služba za učitelja;
 Notranje Gor. ce, 1 služba za učiteljico;

Podliva, 1 služba za učiteljico;
 Preska, 1 služba za učitelja;
 Rakitna, 1 služba za nadučitelja in 1 za učiteljico;

Sostro, 2 službi za učitelja;
 Škocjan, 1 služba za nadučitelja in 1 za učiteljico;
 Šmarje, 1 služba za nadučitelja in 1 za učitelja;

Šmartno p. Šmar. goro, 1 služba za učitelja;

Št. Jurij, 1 služba za nadučitelja;
 Tomišeli, 1 služba za učiteljico;
 Vrhnika, 2 službi za učitelja;
 Želmlje, 1 služba za nadučitelja.

Pravilno opremljene prošnje z osebno podpisano spolnjeno natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navesti), naj vložijo prosilci po predpisani službeni poti do dne

20. decembra 1922

pri podpisanim okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 14. novembra 1922.

Zamenjava.

Kateri izmed učiteljev ali učiteljic iz Ptuja ali v okolici bi hotel zamenjati učiteljsko mesto s tovarišico na deželi. Naslov pove »Uredništvo Učiteljskega Tovariša.«